

KÜLÖNFÉLÉK.

Koller E. Lajos †. Kevés olvasónk előtt ismeretes e név, akik azonban ismerték viselőjét, azokat annál inkább meg fogja döbben-teni az a szomorú és váratlanságában valósággal megrendítő hír, hogy *Koller E. Lajos* cs. k. erdőtanácsos, aki a nyáron még ott buzgólkodott Gmunden-Ischl-Goisern táján az Országos Erdészeti Egyesület tanulmányutja érdekében s akinek rokonszenves alakjára bizonyára mindannyian emlékszünk, akik azon az uton résztvettünk, nincs többé az élők között. Egyik hazai szaktársunkkal szolgálati ügyben Albániában járt s visszatérőben Triesztben érte utól mult hó 24-én 54 éves korában a váratlan enyészet. Temetése Gmundenben mult hó 28-án ment végbe kartársai óriási részvétele mellett. Béke hamvaira!

A szlavóniai fapiaezpről. A horvát-szlavón volt határörvidéki tölgyesekből az 1913/14. évi vágatási idényben még kihasználható vágásterületek eladása iránt ez évben az utolsó nagyobb versenytárgyalást a péterváradi vagyonszövetség mitroviczai gazdasági hivatala folyó évi szeptember hó 29-én tartotta meg.

Eladásra került nyolcz vágásterületen álló tölgy- és szilfaanyag, amelynek összes becsértéke 920.360 koronával volt megállapítva.*)

A versenytárgyaláson 7 ajánlat nyújtatott be, amelyek alapján nyolcz vágás közül 5 eladatott, 3 pedig eladatlan maradt. Az eladott vágásterületek becsértéke 602.092 korona volt s azokért összesen 623.020 korona vételár ajánltatott meg, s így 20.928 korona, vagyis mintegy 3% felülfizetés éretett el.

A három eladatlan vágás becsértéke pedig 318.268 korona.

A faeladás eredménye szerint a vételkedv már nagyon lanyhult, ami abban leli magyarázatát, hogy a vevők, a pénzpiacznak ezidőszerint még mindig nyomasztó helyzete mellett és tekintettel arra, hogy faszükségletüket az előző faeladások alkalmával már némileg fedezték, nagyobb vásárlásokba bocsátkozni nem akartak.

*) Folyó évi október 17-én a zágrábi érsekség 31 tölgyfavágásra tartott árverést. Elkelt 14 vágás 925.690 K becsárral szemben 994.287 K-ért, tehát 7% felülfizetéssel. Az eladatlanul maradt 17 vágás becsértéke 420.960 K volt. *Szerk.*

Ehhez járult még az, hogy a péterváradai vagyonszétosztás tulajdonát képező tölgyesek faanyagának minősége, a bródi volt határ-örvidéki ezred területén levő koros tölgyesek faanyagának minőségét alig közelíti meg, s így csak a jobb vágások voltak eladhatók.

Ezen alkalommal megemlékezem még a vinkovcei kir. főerdőhivatal folyó évi október hó 7-én megtartott faeladási versenytárgyalásának eredményéről is, amely napon két erdőgondnokság kerületében gyérités útján házilag kitermelt faanyagok kerültek eladás alá és pedig a morovicsi kir. erdőgondnokságban 4613 ürméter gyertyán, tölgy, kőris, szil és nyár összesen 12.741 korona 14 fillér értékű I—III. osztályu tűzifa, valamint ugyanazon a gyéritési területen részint a régibb időkből visszamaradt tulkoros tölgy, szil és kőris, részint pedig a gyérités útján kiszedendő ugyanezen fanemű törzsekből kitermelt és a Sztudva nevű csatorna partjának rakodójára kiszállított 292 m³-t kitevő, 6562 korona 14 fillér becsértékű épületi és műszerfa, továbbá a jaminai kir. erdőgondnokság kerületében ugyanilyen osztályu és fanemű összesen 26.995 korona 54 fillér becsértékű tűzifa és ugyanott kitermelt és a szávparti rakodóra kifuvarozott 530 m³-t kitevő épületi és műszerfa, valamint 66 akó német tölgydonga, amely kész faanyagnak becsértéke 14.155 korona 04 fillér volt.

A megtartott versenytárgyaláson 19 ajánlat adatott be; a legtöbb vevő a kész tűzifa megvétele iránt érdeklődött s ennek folytán a tűzifa felette kedvező vételáron kelt el, amennyiben a morovicsi kir. erdőgondnokság tűzifáját 12.741 korona 14 fillérrel

500 év óta gyógyítanak csuzt, köszvényt, ischiast, bőrbajokat stb. *Trencsén-Teplicz* 36—42 C^o természetes forrású kénés hév- és iszapfürdői, Felső-Magyarország, a berlin-oderberg-wieni fővonalon. Szállodák fürdőkkel egybeépítve, azért egész éven át nyitva. Hidegvízgyógyintézet. Diétetikus konyha. Festői fekvés. Enyhe éghajlat. Legnagyobb kényelem. Új fürdők. Új szállodák. Új iszapfürdők. *Házikurákhoz kénés iszap- és vizszétküldés.* Művészi prospektussal szívesen szolgál a fürdőigazgatóság.

Egyesületi tagok és azok hozzátartozói tagsági igazolványuk felmutatása mellett következő kedvezményeket élveznek: június 15-ig és szeptember 1-től kezdődőleg napi 8 koronáért jó szobát, teljes ellátást, fürdőt és fürdőruhát. Azon tagok, kik fent leírt időszakban ezen kedvezményes „Hivatalnoki penziót” nem veszik igénybe, de a fürdőigazgatóság tulajdonát képező házak egyikében laknak, a fürdőknél 50% kedvezményt kapnak. Június 15-től augusztus végéig 25%^o. Iszapszétküldésnél 10%^o.

szemben Binder és Polgár zimonyi fakereskedő-czég 17.874 kor.-ért, tehát 38:7⁰/₀ felülfizetéssel a jaminai kir. erdőgondnokság tűzifáját ugyanezen czég 26.995 kor. 54 fill. kikiáltási árral szemben 38.512 kor. vételáron, vagyis 42⁰/₀ felülfizetéssel vásárolta meg.

A morovicsi kir. erdőgondnokságban kitermelt épületi és műszerfára ajánlat egyáltalában nem tétetett, holott a jaminai kir. erdőgondnokságban kitermelt ugyanilyen minőségű fa 17.324 kor. 50 fill. vételáron kelt el.

A faeladás eredménye egészben véve előnyös; a Binder és Polgár-czég a bródi vagyonszükség jogigényeseinek szerződéses tűzifaszállítója lévén, évenként nagymennyiségű tűzifára van szüksége.

Hogy a morovicsi kir. erdőgondnokság területében termelt épületi és műszerfa el nem adatott, annak oka egyrészt abban keresendő, hogy ez a fa továbbszállítás szempontjából kedvezőtlenebb elhelyezésű farakodón fekszik s miután pedig kisebb mennyiséget is tesz ki, azt a nagyobb favevők nem tartották érdemesnek a megvételre, a kisebb favevők pedig a szükséges vételár megszerzése körül fennálló nehézségek miatt nem vehették meg.

Mihelyt a fakelendőségi viszonyok megjavulnak, ez a kész faanyag is el fog kelni.

Ugy a mostani, mint a multévi faeladás arra enged következtetni, hogy a kincstár a házilag kitermelt faanyagok eladásánál ma még elsősorban nagyobb tűzifaczégekre számíthat, a vagyonszükségekre közvetlenül azonban nem, dacára annak, hogy tűzifa-szükségletük nagy, melyet azonban bár magasabb vételáron mégis inkább vállalkozók útján szereznek be.

Ilyen eljárást követ a bródi vagyonszükség is, amely a szállított tűzifáért a vasuti állomásokra és egyéb rakodókra kiszállítva ürméterenként 11:75 koronát fizet a vállalkozónak.

A vagyonszükségek jogigényesei a tűzifajárandóságuk fejében kapott, rendesen jobb minőségű tűzifát nem maguk használják fel, hanem vele kereskednek, vagyis a többi lakosoknak adják el, és pedig sokkal olcsóbban, mint amennyibe a tűzifának a beszerzése a vagyonszükségnek került.

Az egyes jogigényesek azután tűzifa-szükségletüket a vagyonszükségi és a kincstári erdőkben található feküfából fedezik, amelyet vagy megengedett uton, vagy lopás útján szereznek be.

Végül a fát feldolgozó itteni kisiparosok, akik évről-évre alaptalanul panaszkodnak, hogy az iparuk üzéséhez szükséges faanyagot mily nehezen szerezhetik be, s akiknek most már rendes alkalmuk volna, hogy faszükségletüket a kincstártól beszerezhessék, az ilyen általuk szükségelt faanyagok eladása iránt megtartott versenytárgyalásokon részt nem vettek, hanem ma még azt hangoztatják, hogy az iparuk üzéséhez szükséges faanyagot inkább úgy szeretnék beszerezni, ha azt tövön az erdőben megvehetnék és maguk kitermelnék, hogy miért azt ők tudják legjobban. A m. kir. kincstár azelőtt így is adta el nekik, az iparuk üzéséhez szükséges faanyagot, csakhogy akkor a megvett fa döntésével nagyon sok meg nem vett törzs is ledőlt, úgy szintén a kifuvározás alkalmával nagyon sok törzs sérült meg.

Az elmondottak mellett a kincstár ezidőszertint még a házilag kitermelt faanyagok értékesítésénél sem kisebb iparosokra, sem fafogyasztó közönségre nem számíthatott, ami azonban soká így

PÖSTYÉN

ma már kettős fogalom.

1. Híres iszapforrásai csusz-, kőszvényeseteiben az egész világon elismert páratlan gyógyhatásuak.

2. Kitűnően felszerelt hideggyógyintézetében neuraszténiák, szivbajok pompás eredménnyel kezelhetők. 1912-ben 18.000 fürdővendég. Télen nyáron nyitva. Felvilágosítást nyújt a

Fürdőigazgatóság.

Egyesületünk tagjai utalvány alapján
:: kedvezményben részesülnek. ::

Bővebbet az elnökségnél.

nem marad, mert a házilag leendő fatermelésnek a kir. főerdő-hivatal összes erdőgondnokságaiban való behozatalával, ami már a jövő évben fog megtörténni, ugy a fát feldolgozó iparosok, valamint a fafogyasztó közönség, sőt a favevők és fával kereskedők is, azt a meggyőződést fogják meríteni, hogy a fának az erdőbirtokos részéről házilag leendő kitermelése nemcsak ő reá nézve van mindenféle előnyökkel összekötve, hanem a vidék fát szükséglő és fogyasztó közönségére nézve is valódi áldás, mert csak ez az eljárás teszi lehetővé, hogy mindenki, akinek bármely faanyagra van szüksége, azt mindenkor könnyen, rendes uton, jutányos áron és teljes mérték mellett szerezhesse be. *Bokor Róbert.*

A folyó évi időjárás hatása az alföldi erdőkre. Az elmúlt fél év az erdészetre változatosságban, illetve rendellenességben elég gazdagon folyt le.

Mig a mult évben az erdészeti munkálatok már február 20-án megkezdhetők voltak, addig ez évben az állandó éjjeli fagyok miatt a csemeteszedés a homokon is csak márczius hó első negyede után vehette kezdetét, mely hónap eléggé kedvező volt a munkálatokra. Április hónap azonban a szokatlan meleg beköszöntésével hátrányosan hatott a tenyészetre. Ugyanis a rügyeket rohamos fejlődésre ösztönözte, minek következtében az a hó harmadik ötödében beállott nagy hősülyedés az ákácz kibontakozó rügyeit s ezzel az alföldi ákáczosok magtermését is tönkretette. Magot csak oly egyedi tulajdonsággal bíró ákáczok hoztak, melyeknek tenyészete később indult meg, s így a hősülyedés még védve találta a rügyeket.

Az előbb említett fagykár azonban csak az Alföld közepére, illetve homokos részleteire szorítkozott, mert mig itt virágzó ákáczfákat csak a védettebb városi fasorokban látunk, addig Szolnoktól kezdve Debreczen felé az ákáczfák elég virágosak voltak.

Rendellenességben azonban junius hónap rendkívüli hősülyedésével felülmulta az előzőket. Ugyanis 17-én reggelre a hőmérő Királyhalmán 1.5 m magasságban +3.4 Celsius fokra, mig a föld felülete felett 5 cm magasságban +0.9 C. fokra szállt alá. A hidegebb laposokban azonban minden esetre még lejebb szállt, mert dér is volt észlelhető. Ennek daczára az ültetésekben s idősebb sarjerdőkben nem volt fagykár észlelhető, de a levélgombáknak

nagymértékben való fellépte (*Septoria curatta*) arra vall, hogy tenyészetű zavarokat itt is idézett elő a hősülyedés.

Annál figyelemre méltóbb kárt okozott a télen vágott erdők hidegebb gyepes laposaiban az ákác- és bálványsarjakban. Több kat. holdat kitevő területen észleltem Szeged város Bilisich és Honvéderdő már másodszor kihasznált vágásaiban a fagykárt; míg a Dugonicserdő 14 kat. hold nagyságu erőteljes sarjain fagykár egyáltalán nem volt észlelhető.

Elől említett vágásokban a fagykár abban nyilvánult, hogy a hidegebb laposokban az összes ákáczsarjak a csúcstól lefelé 5—10 *cm* magas szakaszban lefagytak, a bálványsarjak közül azonban csak az igen gyenge vékony sarjak hegyein fagytak le 4—8 *cm* hosszban a leveleskék, az erőteljes sarjakon fagynom nem volt észlelhető.

Bár a megfagyott részek alatt a törzsecske zöld vagy pirosas színű husos állományu volt, mégis 12 nap múlva a levélnyel feletti jövő évi, ritkábban az idej levélnyeltől kissé alul jobbra és balra lévő járulékos rügyek kifakadtak; a bálványsarjagnál mindig a levélnyel hónaljában lévő jövő évi rügyek hajtottak ki.

Augusztus hó 18-án a lefagyott részletek már alig ismerhetők fel, a csucshajtás vezérszerepét átvevő oldalrügy már 8—50 *cm* hosszú hajtást hozott. Ugy a legfelső, mint az alsó rügyek azonban sok esetben két galyacskát is neveltek s a fácskának ágasbogas, cserjeszerű külsőt adtak.

Azon egyedek, melyeknek csak levelei fagytak le, csúcsa azonban nem, a fagyás után elég szép hossznövekvést mutatnak, szép levélzettel, ellenben törzsecskéjük teljesen csupasz.

A bálványfasarjagnál ugyanezen időben a fagykárnak nyoma is alig fedezhető fel.

A fagykárnak oka részben a sarjagnak későbbi s gyengébb fejlődése, részben pedig a fűvel fedett talajnak nagyobb elpárolgotás folytán beállott fokozottabb lehülése okozta.

Sem az ákáczelésekben, sem a többi fanemeknél fagykár észlelhető nem volt. Ellenben a hidegtől tavasszal szenvedett területeken folyó évi szeptember hó 13-án reggelre a fagykár megisméltődött, bár nem nagy mértékben.

Előbb említett napon reggel a hőmérő a földszinétől 5 *cm* magasságban 0,6 C° meleget mutatott, minek következtében a már tavasszal sérült ákáczsarjak levelei elfagytak.

Fenti jelenségek is amellet szólnak, hogy a hidegebb lapályokon az ákácz ültetését mellőzzük s helyette feketefenyőt ültessünk.

A hideg, fűvel benőtt lapályos területeken az április és májusi fagykár igen gyakran fordul elő, mi szintén hozzájárul az ezen területeken levő ákáczok satnya növekedéséhez. Ezen állományok feketefenyővel cserélendők ki. *Kiss Ferencz.*

Halálozások. *Lukátsffy* Elek m. kir. erdőmérnök, az Országos Erdészeti Egyesület rendes tagja és *Miklós* Lajos m. kir. főerdőmérnök, az Országos Erdészeti Egyesület alapító tagja, elhunytak. Béke poraikra!

VÁLTOZÁSOK ÉS KITÜNTETÉSEK AZ ERDÉSZETI SZOLGÁLAT KÖRÉBŐL.

(Kérjük az uradalmak t. vezetőségeit, hogy erdőtiszti létszámukban beálló változásokról bennünket levelező-lapon értesíteni sziveskedjenek.)

Földmivelésügyi magyar miniszterem előterjesztésére a horvát-szlavonországi kincstári erdőket kezelő erdőtisztek létszámában *Nagy Vincze* erdőigazgatót miniszteri tanácsossá kinevezem.

Kelt Bécsben 1913. évi október hó 6-án.

FERENCZ JÓZSEF s. k.

Br. GHILLÁNY IMRE s. k.

A m. kir. földmivelésügyi miniszter az állami erdőtisztek összesített közös rangsorozati létszámába kinevezte ideiglenes minőségű m. kir. erdőmérnökgyakornokokká a következő díjtalan m. kir. erdőmérnökgyakornokokat: *Kiss* Zoltánt (Liptóújvárra), *Schauer* Gyulát (Beszterczére), *Hofstädter* Ottó Róbertet (Beszterczére), *Richter* Györgyöt (Nagybányára), *Nagy* Zoltánt (Kolozsvárra), *Henter* Jánost (Nagyszebenbe), *Wingert* Jánost (Verseczre), *Holtz* Jánost (Vinkovczére), *Bruder* Gyulát (Zsolnára), *Nagy* Jenőt (Kolozsvárra), továbbá a következő végzett erdészeti főiskolai hallgatókat:

Antalóczy Jánost (Csikszeredára), *Mackó* Lajost (Máramarosszigetre), *Szabó* Istvánt (Máramarosszigetre), *Máté* Dezsőt (Sušakra), *Zsombory* Ignácot (Székelyudvarhelyre), *Szabó* Mátyást (Apatinba), *Toperczer* Dezsőt (Besztercebányára), *Nagy* Lászlót (Kolozsvárra), *Fejfarek* Józsefet (Temesvárra), *Zsemlye* Imrét (Zsarnóczára), *Sébor* Jánost (Orsovára), *Varga* Károlyt (Liptóújvárra), *Balen* Józsefet (Zágrádba), *Gyuriss* Emilt (Trencsénbe), *Herczeg* Jánost (Orsovára), *Fogarasi* Bélát (Bustyaházára), *Ajtai* Sándort (Nagyváradra), *Gregurinčić* Ferenczet (Tótsóvárra), *Wunder* Jenőt (Ungvárra), *Dubravszky* Jánost (Zsarnóczára), *Lončár* Illést (Zsarnóczára), *Jákói* Endrét (Besztercebányára), végül díjtalan m. kir. erdőmérnökgyakornokokká a következő végzett erdészeti főiskolai hallgatókat: